

Työohje: Munan rakenteen tutkiminen

Tutki kananmunan rakennetta ja merkitse tutkimuksen aikana nämä osat kaavioon:

- kuori
- kuorikalvo
- ilmatila
- valkuainen
- ruskuainen
- valkuaisseiteet eli munanuora
- alkiolevy

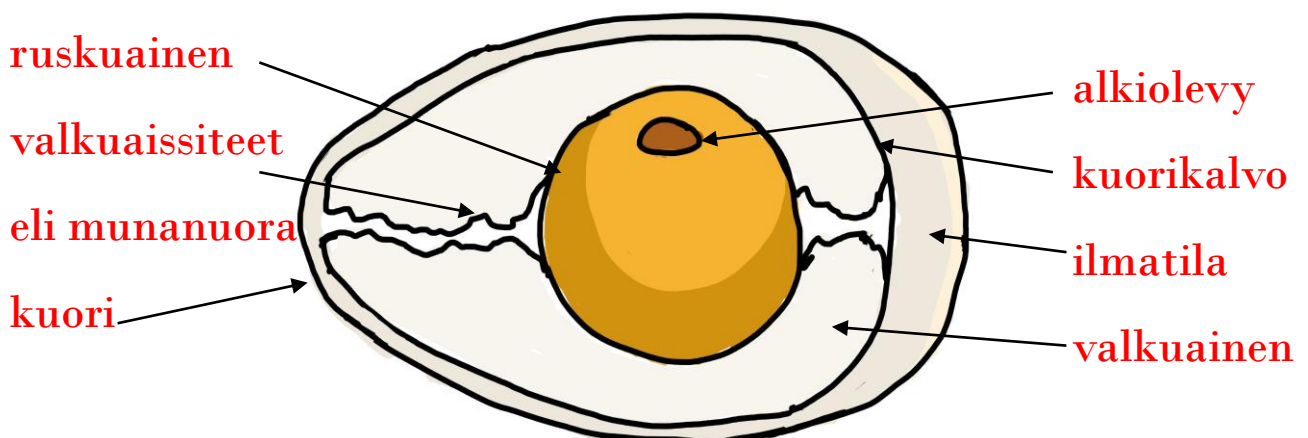
Aseta kananmuna tukevasti kyljelleen esim. paperilla vuorattuun kahvikuppiin tai WC-paperihylsystä leikattuun telineeseen lautasen päälle. Napauta kuori päältä varovasti säröille ja poista kalkkikuoren palaset pinseteillä. Merkitse kuori kaavioon.

Tarkastele kuorenpalaa valoa vasten. Mitä huomaat?

Kuori ei ole aivan tasainen tai tiivis vaan sen pinta on epätasainen ja huokoinen

Etsi aukon reunoilta kuorikalvo ja merkitse se kaavioon.

Laajenna aukkoa niin, että koko ruskuainen näkyy. Ei haittaa, vaikka valkuaista valuisi ulos.

Miltä ruskuainen mielestäsi näyttää? Entä miten kuvailisit valkuaista?

_Ruskuainen eli keltuainen on keltaista ja sitä ympäröi ohut kalvo, joka erottaa sen valkuaisesta. Jos tarkkaan katsoo, ruskuaisessakin on erilaisia kerroksia. Valkuainen taas on hyytelömäistä ja väritöntä, ei siis valkoista. _

Merkitse valkuainen ja ruskuainen kaavioon.

Katso ruskuaista oikein tarkkaan. Löydätkö sen yläpinnalta pienen vaalean täplän? Se on nimeltään alkiolevy ja siitä tipu lähtisi kehittymään, jos munaa olisi haudottu. Merkitse täplä kaavioon.

Kurkista munan tylppää päätä. Löydätkö ilmatilan kuoren ja kuorikalvon välistä? Merkitse se kaavioon.

Etsi pinseteillä tai muulla välineellä varovasti nostelemalla vaaleat valkuaisiteet, jotka kiinnittävät ruskuaisen kuoren kumpaankin päähän. Merkitse ne kaavioon.

Kaada munan sisus varovasti lautaselle. Varo rikkomasta ruskuaista. Tarkastele alkiolevyä lähemmin vaikkapa luupilla ja etsi vielä valkuaisiteet valkuaisen seasta.

Pohdi vielä lopuksi:

- Miksi kananmunan kuori on huokoinen?
- Miksi ruskuainen kääntyy aina niin päin, että alkiotäplä on ylöspäin?

Munan kuori on huokoinen, jotta ilma pääsee kulkemaan sen läpi. Kehittyvä tipu (linnunpoikanen) hengittää kuoren läpi.

Ruskuainen pyörii munanuorien varassa siten, että alkiotäplä pyörähtää yleensä aina yläpuolelle. Tällä tavalla se on lähinnä lämmön lähde eli hautovaa emoa, vaikka emo kääntelee munia pesässä.